

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie
ul. Wojskowej 64
ul. Podmurza 33, tel. 011
e-mail: fapak@wp.pl
Nr tel: 16 25 127; REGON: 1470502736
KRS 00000 4168
NIP: 1090 1506 0000 0000 5002 0244

poprzedni nr VI-171/780

oprac. J. G. 9.01.103



siostra
Irena Sitniewska

37-430 Jabłonowo

Brodnica
AK

+ Sitniewski Edmund
vel Sytniewski Henryk
ps. „Zygmunt”

M: 171/780 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Sitnicki Edmund
J: dl: 171/480 Pom.
Brodnica A&K

I/1. Relacja k. 35-1-3

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora k. 15-1

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 15-1

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 16

VI. Fotografie dzieł ikonografii

I.1. Relacja. - Sitniewski Edmund

- Relacja o męzijszym członku konspiracji AK Sitniewskim Edmundzie złożona przez siostrę Bronę Sitniewską, Jabłonów, 13.02.1988r. nyp. oryg. + kop. k. 2 s. 1-2
- Inf. o Edmundzie Sitniewskim autorstwa E. Zawackiej na podst. inf. siostry z 27.04.1982, nyp. oryg. k. 1 s. 3



ARCHIWUM

Elżbiety Zawackiej

poz. 171 M

data wpływu 14-88

M-12/180
Relacja

o niezującym członku konspiracji AK
Sitniewskim Edmundzie
złożona przez siostrę
Irenę Sitniewską, ur. 23.08.1923r
zam. 87-330 Jabłonowo, ul. Główna 21

Sitniewski Edmund, Józef pseudonim "Zygmunt" ur. 8.02.

1915r w Sadlinkach k Jabłonowa z ojca Józefa-kolejarza i matki Julianny z domu Hinc. Ukończył szkołę podstawową i 3-letnią zawodową. Uczył się zawodu drogerzysty w Jabłonowie. Następnie pracował w drogeriach Tucholi, Skarszewach, Kruszwicy i Lubawy. W 1939r powołany do wojska w Grudziądzu. Wracę do Jabłonowa przy końcu 1939r. Następnie zostaje zabrany przez Niemców do przymusowej pracy przy budowie mostów w Bydgoszczy Ucieka i szuka pracy w swoim zawodzie. Znajduje ją w aptece w Nowy-Mieście przy ul. Rynek. Nie wiadomo dokładnie w którym roku. Od czasu do czasu przyjeżdżał do Jabłonowa do rodziców, którzy mieszkali przy ul. Starej. Bracia Sitniewskiego zostali wcieleni do armii niemieckiej. Siostra przypomina, że brat mówił, że miał narzeczoną w Kurzętniku koło Nowego-Miasta o imieniu Agnieszka. Rodzice jej mieli majątek i młyn wodny, zaś brat Agnieszki był prawnikiem, siostra miała męża nauczyciela. W dniu 4.01.1945r przed dom w Jabłonowie, gdzie mieszkali rodzice zajechał samochód gestapo w którym było dwóch więźniów w kajdankach. Jeden z nich to Sitniewski. Gestapowiec który wszedł do domu oświadczył, że wioza syna z Brodnicy do Grudziądza i wstąpili tu aby oddać buty, które w) g oświadczenia aresztowanego Edmunda należą do brata który służy w armii niemieckiej. Poza tym powiedział, że aresztowali syna ponieważ należał do organizacji podziemnej. Zagroził aby matka nic nikomu nie mówiła, ponieważ w Jabłonowie będą dalsze aresztowania. Zezwolił matce na przywóz ciepłej bielizny do Grudziądza. Matka i siostra pojechały do Grudziądza, lecz więcej aresztowanego nie widziały. Więcej wiadomości o bracie mogłaby przekazać najstarsza siostra, która niestety niedawno umarła. Siostra Irena przekazuje dla Klubu:

- a) wezwanie do poboru Edmunda z 1936r
- b) 2 fotografie Edmunda
- c) fotografię apteki w Nowym-Mieście gdzie znajdował się punkt kontaktowy.

W Toruniu mieszka druga siostra Edmunda p. Preiss, ul. Skarbka

Relację spisałem w Jabłonowie
w dniu 13.02.1988r.

Zygmunt

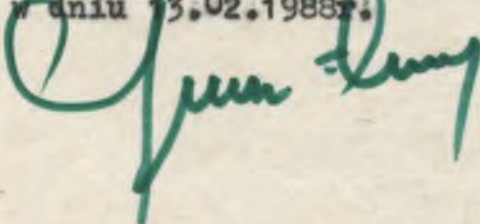
M-171/180 2
Relacja
o nieżyjącym członku kōspiracji AK
Sitniewskim Edmundzie
skońona przez siostrę
Irenę Sitniewską, ur. 23.08.1923r
zam. 87-330 Jabłonowo, ul. Główna 21

Sitniewski Edmund, Józef pseudonim "Zygmunt" ur. 8.02.

1915r w Sadlinkach k Jabłonowa z ojca Józefa-kolejarsa i
matki Julianny z domu Hinc. Ukończył szkołę podstawową i
3-letnią zawodową. Uczył się zawodu drogerzysty w Jabłonowie.
Następnie pracował w drogeriach Tucholi, Skarszewach, Ruszyci
i Lubawy. W 1939r powołany do wojska w Grudziądzu. Wracę do
Jabłonowa przy końcu 1939r. Następnie zostaje zabrany przez
Niemców do przymusowej pracy przy budowie mostów w Bydgoszczy.
Ucieka i szuka pracy w swoim zawodzie. Znajduje ją w aptece
w Nowym-Mieście przy ul. Rynek. Nie wiadomo dokładnie w którym
roku. Od czasu do czasu przyjeżdżał do Jabłonowa do rodzi-
ców, którzy mieszkali przy ul. Starej. Bracia Sitniewskiego
zostali wcieleni do armii niemieckiej. Siostra przypomina, że
brat mówił, że miał narzeczoną w Kurzętniku koło Nowego-
Miasta o imieniu Agnieszka. Rodzice jej mieli majątek i młyn
wodny, zaś brat Agnieszki był prawnikiem, siostra miała męża
nauczyciela. W dniu 4.01.1945r przed dom w Jabłonowie, gdzie
mieszkali rodzice sajechał samochód gestapo w którym było
dwóch więźniów w kajdankach. Jeden z nich to Sitniewski.
Gestapowiec który wszedł do domu oświadczył, że wiozą syna
z Brodnicy do Grudziądza i wstąpili tu aby oddać buty, które
w)g oświadczenia aresztowanego Edmunda należą do brata który
służy w armii niemieckiej. Poza tym powiedział, że areszto-
wali syna ponieważ należał do organizacji podziemnej.
Zagroził aby matka nie nikomu nie mówiła, ponieważ w
Jabłonowie będą dalsze aresztowania. Zeswolił matce na przy-
wóz ciepłej bielizny do Grudziądza. Matka i siostra pojechały
do Grudziądza lecz więcej aresztowanego nie widziały.
Więcej wiadomości o bracie mogłaby przekazać najstarsza
siostra, która niestety niedawno umarła.
Siostra Irena przekazuje dla Klubu:

- a) weswanie do poboru Edmunda z 1936r
 - b) 2 fotografie Edmunda
 - c) fotografię apteki w Nowym-Mieście gdzie znajdował się
punkt kontaktowy.
- W Toruniu mieszka druga siostra Edmunda p. Preiss, ul. Skarbka

Relację spisałem w Jabłonowie
w dniu 3.02.1988r.



Sitnicki Edmund

ps Henryk Zygmunt

3

Sitnicki

nr. - -
do szkoły w Jabłanowie, koniaryt nakazy doogęzję
przed wojnę doogęzję w Jabłanowie
w czasie okupacji najpierw w Nowonowice potem kawałki

W porze 14. stycznia 1945 przyjechał Gestapo w amii Ostbau
w którym siedzieli dookoła niego, jakoby Sitnicki i kuzyni
Gestapo nie podołał buty Sitnickiego jego matki (jakoby nie posiadał
Edmunda, bardzo lubianego przez sąsiadów)

Edmund pracował w k. miście w aptece; Gestapo znalazło między innymi
w czasie aresztowania w jego mieszkaniu (poza aptekę)

W jego mieszkaniu strzech był zawalony materiałami

inf. listy 27 IV 82 - była w domu mieszkał w Tarni
jej córka pracuje jako adwokat w Dworku Gł. Tarni



I/2. Dokumenty dot. osoby relatora. - Sitniewski Edmund
- Wezwanie do poboru Sitniewskiego Edmunda,
Jabłonowo, 14. IV. 1936r., niszp. kopia. k. 1 A. 1



Za dowodem doręczenia.

W o z w a n i e d o p o b o r u
=====

Na podstawie art. 3 zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9. III. 1936r. o poborze rekruta w roku 1936 /Dz. U. R. P. Nr. 20 poz. 165 i art. 37 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 455/1935r. wzywa się pana, **Zitniewskiego Edmunda** syn **Józefa** i **Juliany** z **Hinzów** zamieszkałego w Jabłonowie pow. Brodnica urodzonego w roku 1915 zapisany pod L. bierz. 29 aby dnia 2. maja 1936 o godz. 8-miej rano, stawił się przed Komisją Poborową w Brodnicy w Dącu Katolickim ul. Przykop.

Przeźrość, czystość i schludność ubrania bezwzględnie wymagane.

Wykaz osobisty, świadectwo szkolne z ostatniej klasy, świadectwo zawodowe, jak osiadnicze, szkoły rolniczej handlowej i świadectwo II stopnia P. W., L. O. P. B. i t. p. należy zabrać z sobą, oraz nadmienić się, że od rozpoczęcia aż do zakończenia poboru nie wplno opuszczać lokalu Komisji Poborowej.

Nie stawienie się w oznaczonym terminie karani będą w myśl art. 97 ust. o pow. obow. si. wojsk. grzywną 500,- zł. wzgl. areszta do 6-ciu tygodnia lub obema karami łącznie.

Przedłożenie świadectwa szkolnego komisji poborowej jest obowiązkiem.

al. g. m. d. r. s. d. k. a

Zarząd Gminy
Barański
Barański, wójt

II. Materiały uzupełniające relację: Sitniewski Edmund

- Biogram Edmunda Sitniewskiego sporządzony przez Zbigniewa Muchlińskiego, 7.02.1989r. msp.

k.1 s.1



M-171/780

S i t n i e w s k i E d m u n d, J ó z e f

/1915-1945/ ps. "Zygmunt" żołnierz AK

Szeregowiec, przeniesiony do rezerwy po odbyciu zasadniczej służby wojskowej.

Urodzony 8 lutego 1915r w Sadlinkach k/Jabłonowa z ojca Józefa -kolejarza i matki Julianny z domu Hinc. Ukończył 3 letnią Szkołę Zawodową. Uczył się zawodu drogerzysty w różnych drogeriach. W 1939r powołany do wojska w Grudziądzu.

W początkach okupacji pracuje przymusowo przy budowie mostów w Bydgoszczy, skąd ucieka. Potem przenosi się do Nowego -Miasta gdzie pracuje w aptece. Nie wiadomo kto i kiedy nawiązuje z Sitniewskim kontakt konspiracyjny. W każdym razie do chwili aresztowania apteka w Nowym-Mieście jest punktem kontaktowym Armii Krajowej. Tu docierają łącznicy z Brodnicy i Lubawy przywożąc meldunki, rozkazy, awanse itp. Stąd też członkowie AK z Nowego-Miasta odbierają instrukcje i dostarczają materiały wywiadowcze. Z apteki w której pracuje Sitniewski docierają również do konspiracji różne narkotyki.

Aresztowany w dniu 3 lub 4 stycznia 1945r i przewieziony do więzienia gestapo w Brodnicy i Grudziądza jest bestialsko torturowany. Dokładnej daty zamordowania Sitniewskiego przez gestapo nikt nie wie.

Zbiory:

1. Relacja siostry E. Sitniewskiego M-171 w archiwum E.Z w Toruniu
2. Relacja B. Piotrowskiego M-7 w archiwum E.Z w Toruniu.

opr. dnia 7.02.1989
Zbigniew Kluczyński

T: M: 171/780 Pm.

Brodzice

Sitniewski Edmund

V. Nazwiśkowe karty informacyjne

k. 16



m.
1

M-171

2

Mowa-M.
AK 1

4 Sitniewski Edmund - Józef ⁵

6 " Zygmunt" 7

8 Józef Julianna
zd. Hinc

9 8. II. 1915 r.
w Sadlinkach w Jabłonie ^{se}

10 siostra Irene Sitniewska 11

zam. 87-330 Jabłonowo
ul. Główna 21

zam. tel. 17-7 Piotrowice

" ul. siostry Irenej



Sytniewski ^{Jan Edward Schmidt} PK ↓
 + Sytniewski Henryk ^{rol Sytniewski} M. Mianke
 Sztorki ^{ps Zygm t.}

punkt kontaktowy z insp. Porodnic
 z Fintowkin

inf. B. Piestrunki
 Wzmianka w rel. obrisling-Kostanling, ze
^{insp. Schmidt}
 odwiedził w tym czasie w domu z Zielonowki
 rodzina do mijs. cecha Kostanling
 podobno gestapo zeslalo w mijs. bran, obow, ma
 wypracowa wyrokow
 atroman scus i gestapo
 zginel w marcu 1945. wq Autobusowku



Henryk?
+ Sytniewski Edward?

17 K
Marek Miarko
3

dwugromada z Jabłonowa, kancelar, ojciec ko-
od 1943r pracował w aptece w 4. Mieście jako
ekspedient
i
nie Pyzdek

Arrestowany w grudniu (?) 1944r lub I 45
w aptece i wywieziony do Gestapo w gru-
dniku. Nie wrócił

Sytniewski był łącznikiem z komendą 17 K
w Brodnie (okręg Pomorze brodnickie)

Przyznał poście do dr Piotrowskiego i odbierał
meldunki

inf Piotrowskiego Bernarda, list 26 IX 78



+ Sydniewski Edward?
Henryk

M. W. W. W.
RK 4

jego ^{matka} żona żyje; [miała numerację]
mieszka w fabryce [mł. sody]

Piotrowski zwrócił z Sydniewski
prawdopodobnie Jankowi
Przymski Piotrowski rozbory i
do niego oddawał P. M. W. W.

w. W. W., bo podał dr. z fabryki) l. t



Sytmiensta

młody pracownik nowomiejiskiej apteki
po interwencji Bernarda Piotrowskiego
z powodu wszystkich aresztowań u Brooklina pełnił
funkcję technika
aresztowany w 1944 r., brak wiadomości
o dalszych jego losach.

zn. cel. Bernarda Piotrowskiego M-7/P

M48



Brodnica
AK 6

SITNIEWSKI HENRYK

Sitniewski mieszkał w Nowym Mieście w domu na parterze przy małej uliczce. Pracował w pobliżu w aptece mieszczącej się w rynku. Krystyna Kozłowska będąca kurierką i łączniczka przywoziła do niego pocztę z Brodnicy. Był aresztowany razem z grupą osób z Brodnicy ("wajpa pokrzydowska"). W więzieniu mówiono, iż w jego mieszkaniu znaleziono znaczne zapasy broni, obuwia i innego wyposażenia wojskowego. Gestapowcy bardzo znęcali się nad nim. Krystyna Kozłowska relacjonuje: "Pamiętam taką scenę: wprowadzono nas kilka aresztowanych dziewcząt do celi, w której na środku leżał Sitniewski, a z butem na jego piersi stał gestapowiec. Sitniewskiemu z ust nosa i uszu leciała krew - wyglądał okropnie. Kazano nam przechodzić przed nim, a on miał wskazać, która dostarczała mu pocztę. Ponieważ ja nie przyznawałam się do przynależności do jakiegokolwiek organizacji - strasznie bałam się tej konfrontacji. Sitniewski nie miał siły mówić cokolwiek. Tylko ruchem głowy zaprzeczył, że żadnej z nas nie zna. Wściekły gestapowiec wskoczył mu na klatkę piersiową, a nas wypędził. Do dnia dzisiejszego mam przed swymi oczyma zaszle krwią oczy Henka i słyszę chrzęst łamanych żeber". Prawdopodobnie gestapo wykończyło go już w więzieniu w Brodnicy, podobnie jak Władysławę Zieleniewską.

Zr.: rel. wł. Krystyny Kozłowskiej, teczka tejże,
nr K-36⁶, I, k.3-4.

MGr czern. '94

SYTNIIEWSKI [HENRYK]

7
BRODNICA

AK

Drogerzysta z Jabłonowa, kawaler, ojciec kolejarz w Jabłonowie. Łącznik AK pomiędzy Insp. Brodnica i Obw. N.M.Lub. Punkt kontaktowy, który obsługiwał znajdował się w aptece w N.M.Lub. przy ul. Rynek. Sytniewski był pracownikiem- ekspedientem tejże apteki od 1943r. Ze skrzynki kontaktowej do i z Kmdy Insp. AK Brodnica korzystał głównie tamtejszy lek. Bernard Piotrowski, kierownik pionu wojskowego Obw. AK N.M.Lub. Sytniewski przynosił Piotrowskiemu pocztę oraz odbierał od niego meldunki. Dostarczył mu też rozkaz "Burza" oraz nominację na ppor AK.

W 1944r. Sytniewski przekazał Piotrowskiemu rozkaz "Burza" oraz taśmę jakby telegraficzną o awansowaniu go na ppor.

Aresztowany w grudniu 1944 lub w styczniu 1945r. w aptece i wywieziony do gestapo w Grudziądzu. Po aresztowaniu słuch o nim zaginął. W tych dniach aresztowano też Stanisława Lemańskiego nie należącego do AK

Maria Sytniewska nie zaprzysiężona do AK pracowała w tej samej aptece. Wiedziała o konspiracyjnej działalności Sytniewskiego. Pomagała mu zbierać materiały opatrunkowe i lekarstwa dla punktu w Pokrzydowie.

T. Piotrowski Bernard, Insp. Brodnica, M-7, I/1/1, 1v, 3, 7, I/2/3, 3v, 4, 7, 10.

Brodnica 8
AK

SITNIEWSKI HENRYK

Mieszkał w N. Miście. Wielokrotnie przyjeżdżał
do niego kurierka k-dy insp. Brodnica
Krzyszyna Kozłowska ps. "Magnolia".

Źr.: Biogram K. Kozłowskiej,teczka tejże, nr K-366,
I, k. 27.

MG 734



Brodnica
AK
9

SITNIEWSKI HENRYK

Zginął w więzieniu w Brodnicy. Taki sam los spotkał Władysławę Zieleniewską i (Jarzembowskiego).

Należał do grupy osób aresztowanych w Brodnicy i okolicach (ok. 2.I.1945r. w wyniku wavy pokrzydowskiej)}. W grupie osób wywiezionych z więzienia brodnickiego znajdowali się: dr Wiwatowski, jego żona (Wiwatowska), Halina Gaca, Ada Cybulska, Ozminowa (Oziminowa) Mirosława Karbowska, (Sukowski ?), Zofia Zakrzewska, Głowczewska.

Zr.: List K.Osińskiej (Kozłowskiej) do E.Zawackiej, teczka K.Kozłowskiej, nr K-366, I, k.23

MGr '94



Brodowie

Ar. 10

Sikmiewski Henryk

Ps. „Wymunt”, farmaceuta z M. Kęstka, amunicyjny
H. Wesoły, dr. greszt. u. 44-1. u. 5. - zamieszkały
podczas przesłuchania.

oz. 4.

zd. T. i Spriczenie S. Smugni skrupa, V Wypiny
str. 7

HM-PL



Brodnice

AK 11

Sitnicki Henryk

Drogerzysta, z nr. Miasta Lub., ps, "Zyg-
munt", żołnierz AK w insp. Brodnice -
siatostwo służby sanitarnej. Aresztowany
2.01.45r. przez gestapo, które u jego domu znalazło
zapasy broni, dokumenty. Zamęczony podcier miedzi-
chem.

zob.: Kalendarz Rokomiejski, 1995r., str.67

JMM-86



Brookline
AK

Sytniowski od sitniowski Henryk 12

Pracownik apteki w M. M. Zubenskim,
pocz. J. Kuyewskiego nieprzekontakt
z k.s. Głowaczewskim z miennickiego
Browie i nieprzekontakt ma lecherstwo.

wob. T. i Kuyewski J., Mi. Brookline, [M-63672]
I/1/str. 8

HMM-97



13

SITNIEWSKI [EDMUND]

BRODNICA

AK

Znany był dobrze łącznikowi AK z Lubawy - Józefowi Leczkowskiemu. Przed wojną mieszkali w Jabłonowie Pom. niemalże na tej samej ulicy.

T. Leczkowski Józef, Insp. Brodnica, M-174, I/1/1.

MGr'99



Brooklin
FK.

Sitniewski Henryk
ps. "Zygmunt"

zob. Antoszewski K. "Młodość..."
Bibl. FP FK B. 37
s. 25, 26

D.K. 99



(Sytmi ^{pożli})
Sitmiwski Henryk

Nowe M. Lub

AK 14

Pracował w aptece, w Ryńku.

Był aresztowany na pocztku
stycznia 1945 (wsypa w Polnyolowce);
w jego domu znalezione znale
zapasy broni, obuwia i innego wyposazc-
nia wojskowego; (we wizieciu w
Brodnicy); strasznie torturowany; byl
konfrontowany m. in. z kurierka sztabu
Inspektoratu "Brower" - Krystyna, Roz-



Towisko ps. "Magnolia".

zob.: "Służba z obywateli wojskowej
służby kobiecej..", t. III str. 305-306

zł. VII 101



a Sytmiewski (Edmund) Edward Nowe Miasto
ps. "Zygmunt" Sub. AK 15

La, cymbel sztabu Obs. powiatowy
pms Bernarda Piotrowski epp.

zob. Cosban-Woytycha Stefan,
[wi] Tu syli, walczyli n unierali...
Tolkmielko 2011, s. 84 (bibl. FRPAK)

AK. II, '12



M - 17.1/780

16

SITNIEWSKI EDMUND

VI FOTOGRAFIE

- 1) Zdjęcie E. Sitniewskiego z kolegami w aptece, b. d., 1 szt.
- 2) Zdjęcie E. Sitniewskiego z kolegami w aptece, b. d., 1 szt.
- 3) Zdjęcie E. Sitniewskiego z kolegami w drzwiach drogerii Jan-
kowskiej, b. d., 1 szt.
- 4) Zdjęcie frontu apteki w N. M. Dub., w której pracował
i prowadził punkt kontaktowy E. Sitniewski, b. d., 1 szt.

Prócz tego 2 fotografie E. Sitniewskiego w zbiorze
zdjęć Archiwum Pomorza warte!

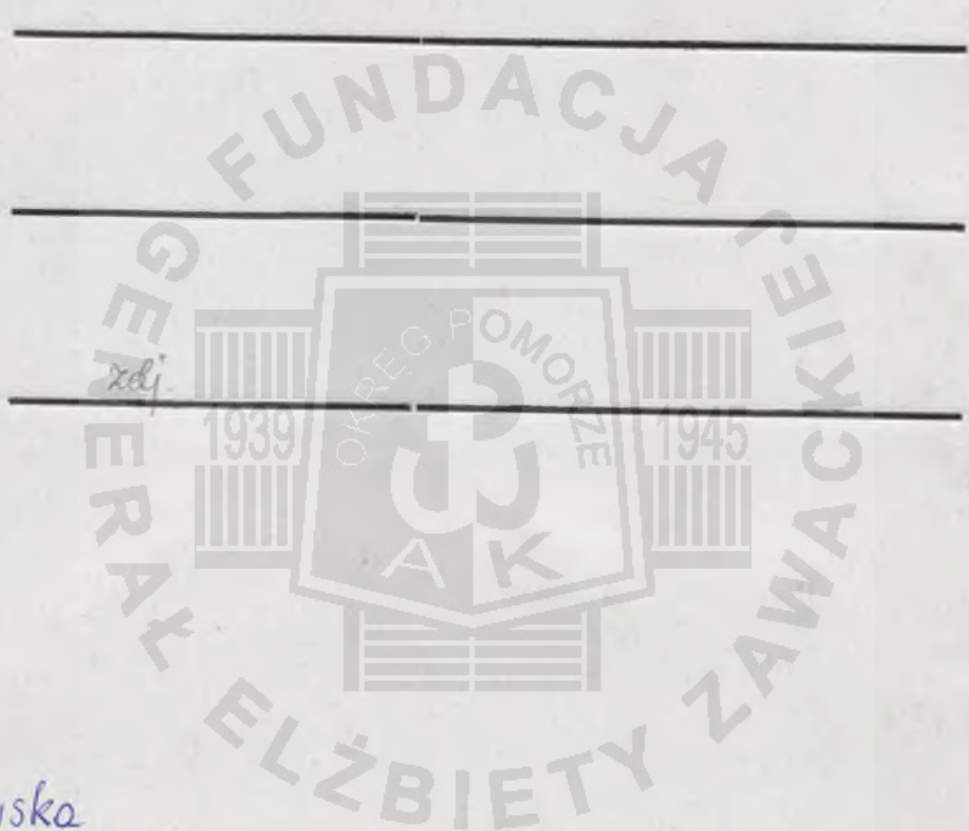


FUNDACJA

Archiwum Wojskowe Armii Krajowej
ul. W. Gąsienicy 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

pr. 09.01.2003r.

MGr



Siostra
Irena Sitniewska

27 - 330 Jabłomowo

Brodnica

M-171/780 Pom.

AK

+ Sitniewski Edmund

ps. "Zygmunt"

I/1. Relacja k.2

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora k.1

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora ~~X~~

II. Materiały uzupełniające relację k.1.

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne 19k.

VI. Fotografie 4 szt. + 2 szt. w zbiorze zdjęć Archiwum Pomorza



M-171

M. Kujawa
Lub
AK- Brodnica

+
Sitniewski Edmund

Antoniowski Edmund

